

Işık Kansu

kansu@cumhuriyet.com.tr

07 Ocak 2017 Cumartesi

Türkiye'nin belini kırdırmayan aydın

Geçen yılın son gününde yitirdiğimiz Dr. **Engin Tonguç**, yaşamını halkın mutluluğu ve yurdun uygarlaşmasına adanmış Cumhuriyet kuşağının son temsilcilerindendi. Bu adanmış ömrün çilelerini anlatır ya da yazarken, ağlanacak halimize kahkahalarla güldüren bir biçemi vardı Engin Tonguç'un...

Cumhuriyetçi atılımın; yeteneksizlik, kötü niyet ve bilgisizlik paçavralarına bürünmüş kişiliklerce nasıl içten içe kemirildiğini, durdurulduğunu ve bir karşıdevrime dönüştürüldüğünü çeşitli anılara dayanarak dillendirirdi. Mesleğinde babası **İsmail Hakkı Tonguç**'un bir yanını, emek ve emekçiden yana olan yanını almış, hekim olarak uzmanlığını da o yönde yapmıştı.

“Sağlık Yazıları” ve “SSK Yönetiminde 2 Yıl” adlı kitaplarında, işçi sağlığı ve meslek hastalıkları konusunda harcadığı çabaların yanında yaşadığı zorlukları, engellemeleri aktarırken hınzır bir dille *“bürokratları”* şöyle anlatır:

“Belkemiksiz, yumuşakça gibi sözcüklerle belirlenen tipik bürokrat, tek başına hareket etme, karar alma yeteneği olmayan, yan tutmaktan ödü kopan, her türlü yeniliğe karşı koyan bir tutucudur. Kendi kanısı ve inancı yoktur.

Yumuşak ve akışkandır, her kaba göre şekil alır. Bu tipe yeni bir iş yaptırmak istedinizmi, tüm rahatı kaçar. Kıvrak ve mantık cambazlıklarıyla çok güzel minare kılıfı hazırlar.”

Bir gün bu tipte birinin nasıl Köy Enstitülerini kapatmak üzere görevlendirildiğini anlatmıştı bana.

O tip, **Reşat Şemsettin Sirer**'di.

Engin Tonguç'un aktardığına göre, Reşat Şemsettin Sirer, 1946'da Milli Eğitim Bakanı yapılır yapılmaz demiş ki:

“İsmail Hakkı Tonguç'un yaptıklarının ve Köy Enstitülerinin belini kıracağım.”

Sonrasını Engin Tonguç şöyle anlatmıştı:

“Yıl 1953'tü. Sirer, bir jiple Sivas'ın Göleriz köyüne giderken aracı virajı alamayarak uçuruma yuvarlandı. Sirer'in göğsü ezildi, beli kırıldı.

Babam o gün, Sirer'in ölüm haberini radyodaki ajans haberlerinden duymuş, bir süre susmuş, sonra da ‘Zavallı Reşat!’ demişti.”

Yıllardır zavallıların, Cumhuriyet kazanımlarının belini kırmak için yönettiği bir ülkedir Türkiye!

Tonguç'lar ve benzerleri de, kırdırmamak için başı dik yaşar, onurlarıyla da ölürlər.

İnsanlık, iyiliklerinden söz eder...